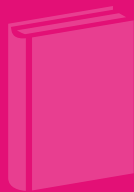

Derde Kamer

Handboek Politiek 1

Hallo Kamerlid,

Jij bent lid van de Derde Kamer der Staten-Generaal.

Als politicus moet je natuurlijk wel verstand hebben van politiek. Samen met je klasgenoten ga je daarom leren over democratie. Dit handboek helpt je om alles te leren wat je moet weten. Bekijk eerst de filmpjes en probeer daarna zelf de vragen te beantwoorden. Weet je het antwoord nog niet, kijk dan op **www.derdekamer.nl**. Daar vind je alle informatie die je nodig hebt.

Veel succes!

Ik heb er
zin in!

Plak hier je
pasfoto

Derde Kamerlid

Dit Handboek Politiek is van:

Naam _____

Klas _____

Leeftijd _____

Fractie _____

Fotografie:

Jeroen van der Meyde: pagina 5, 7

Hans Kouwenhoven: pagina 8

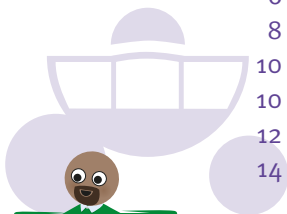
Rijksvastgoedbedrijf, Programma Renovatie Binnenhof: pagina 9

Aad Meijer/Ministerie van Buitenlandse zaken: pagina 11

Jeroen Liebers/Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: pagina 29

1. Prinsjesdag

Start van het politieke jaar	6
Troonrede	8
Staten-Generaal	10
Ministers	10
Miljoenennota	12
In debat	14

2. De baas in Nederland

Wie is de baas van Nederland?	20
Aantal Kamerleden	21
Taken van Kamerleden	22
In debat	26

3. Naar de stembus

Verkiezingen	30
Politieke partijen	32
Vorming regering	34
In debat	35

4. Democratie

Terug in de tijd	40
Grondwet	42
Het slotdebat	45

Prinsjesdag

Wat doet de Koning op Prinsjesdag in Den Haag?

De vraag vandaag

Wat doet de Koning op Prinsjesdag in Den Haag?

Start van het politieke jaar

Prinsjesdag is een belangrijke dag in de politiek. De derde dinsdag in september is de start van het politieke jaar. Op deze dag worden alle plannen van de regering voor het komende jaar verteld. Ze gaan over het milieu, het onderwijs, veiligheid, gezondheidszorg en andere dingen die in Nederland geregeld moeten worden. Al deze plannen staan in de troonrede.

Koning Willem-Alexander leest de troonrede voor.

De troonrede wordt op Prinsjesdag voorgelezen door de koning. Hij komt er speciaal voor naar het parlement in de Glazen Koets.

Vergeet niet de website te gebruiken als je iets niet weet. Ga naar [derdekamer.nl](https://www.derdekamer.nl)

1. Waarom denk je dat het ‘de troonrede’ heet?

2. Wie schrijft de tekst van de troonrede?

De koning

De minister-president

Troonrede

Op de derde dinsdag in september komt de koning in de Glazen Koets naar het parlement (Eerste en Tweede Kamer) dat speciaal voor deze dag samen vergadert. Vanaf zijn troon leest hij de troonrede voor aan de leden van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer: de Staten-Generaal. Er zijn ook ministers, staatssecretarissen en andere gasten aanwezig. Het is dus een bijzondere gebeurtenis.

De mensen die naar de troonrede komen luisteren, zijn allemaal feestelijk gekleed. Vooral de vrouwen maken er een sport van om een zo mooi mogelijke hoed op te zetten.

Als de koning klaar is met het voorlezen van de troonrede, roept de Voorzitter van de vergadering: **'Leve de koning!'** Alle mensen in de zaal roepen daarna: **'Hoera! Hoera! Hoera!'** Daarna gaan de koning en zijn familie terug naar paleis Noordeinde.

Vrouwen zetten op Prinsjesdag hun mooiste hoed op.

Het Binnenhof en de gebouwen van de Eerste en Tweede Kamer worden nu helemaal verbouwd. De komende tijd zal Prinsjesdag in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag gehouden worden. Als de verbouwing klaar is, zal Prinsjesdag weer in de Ridderzaal plaatsvinden.

Bonus Waarom staat er een graafmachine op het Binnenhof?

Bekijk op derdekamer.nl/binnenhof de interactieve plattegrond van het Binnenhof.

Staten-Generaal

De koning begint de troonrede altijd met de woorden: **'Leden van de Staten-Generaal'**. Daarmee bedoelt hij de Eerste en Tweede Kamer samen. Ze worden gekozen door Nederlanders vanaf achttien jaar en ze vertegenwoordigen het volk. De Eerste Kamer en Tweede Kamer worden ook wel de volksvertegenwoordiging genoemd.

Ministers mogen hun plannen alleen uitvoeren als de Tweede én Eerste Kamer het eens zijn met die plannen. Daarom kijken zij eerst of de plannen wel goed bedacht zijn. Daarna controleren de Eerste en Tweede Kamer of de regering de plannen goed uitvoert.

3. Wat is de Staten-Generaal?

Ministers

De ministers mogen de plannen voor Nederland maken. Als de Tweede Kamer en de Eerste Kamer de plannen goedvinden, moeten de ministers de plannen ook uitvoeren.

Iedere minister heeft een eigen vakgebied. Zo is er een minister van Financiën, een minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, een minister van Buitenlandse Zaken, enzovoort. Als alle ministers samen vergaderen, is de minister-president de voorzitter. Ook is hij minister van Algemene Zaken.

4. Hoeveel ministers ken je?

Schrijf ook hun ministeries op, als je deze weet.

De minister-president is ook minister van Algemene Zaken. Het Torentje is zijn kantoor.

Miljoenennota

De plannen die de ministers maken kosten natuurlijk geld. Dat geld moet ergens vandaan komen. Daarom moeten alle mensen in Nederland belasting betalen. Met het belastinggeld kan de regering de plannen uitvoeren. Nieuwe snelwegen, extra scholen, meer politie of juist meer natuurgebieden aanleggen?

In de Miljoenennota wordt uitgelegd waarom er geld wordt uitgegeven aan het ene plan en niet aan het andere plan. Met Prinsjesdag wordt deze Miljoenennota gepresenteerd.

5. Wat staat er in de Miljoenennota?

6. Welke minister denk je dat de Miljoenennota schrijft?

De minister-president

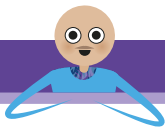
De minister van Financiën

Ontwerp een hoed voor een Kamerlid

Ben je klaar met alle opdrachten en is er nog tijd over?
Tekenen of knutselen een mooie hoed voor een Kamerlid.

In debat

Een debat is een discussie over een plan. In een debat zijn er altijd voorstanders en tegenstanders van het plan. Jij en de anderen van jouw fractie gaan straks debatteren met de andere fracties. Jullie moeten de andere fracties overtuigen waarom jullie plan een goed idee is. Dit doe je door van tevoren goede redenen voor of tegen het plan te bedenken.

Ga met alle kinderen van jouw fractie bij elkaar zitten. De juf of meester vertelt welk plan jullie gaan voorbereiden voor het debat:

1. Schrijf hier het plan op dat jouw fractie gaat presenteren.

2. Schrijf drie redenen op waarom dit plan een goed idee is.

3. Elke fractie heeft twee woordvoerders. Die woordvoerders leggen straks het plan van hun fractie uit aan de andere fracties. Ze vertellen ook wat de argumenten voor het plan zijn. Wie zijn vandaag jullie woordvoerders?

4. Wat zijn de plannen van de andere twee fracties?

Fractie _____ :

Fractie _____ :

5. Bedenk alvast een vraag over een van de plannen van de andere fracties.

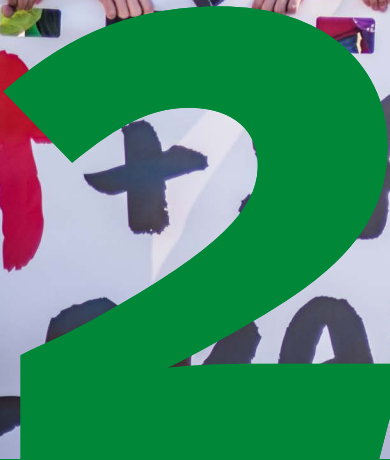
Laat het onderwijs geen blaasje lopen!

De toekomst...

AOB

FvOv

↑ + ALAI
LAREN

De baas in Nederland

Wie is de baas van Nederland?

RIS =
TEKORT

De vraag vandaag

Wie is de baas van Nederland?

De koning is niet de baas in Nederland. Ook de minister-president is niet de baas. Zelfs alle ministers samen zijn niet de baas! Wie is dan wél de baas in Nederland?

1. Kies uit de woorden hieronder. Schrijf ze op de juiste plaats. STATEN-GENERAAL / KAMER / VOLK / NAMENS / EERSTE / VERTEGENWOORDIGERS / MILJOEN / DEMOCRATIE

_____ betekent dat het _____ beslist. Maar als alle 18 _____ inwoners van Nederland dat zouden doen, wordt het een bende. Daarom kiezen we een aantal mensen die _____ het Nederlandse volk besluiten mogen nemen. Deze mensen zitten in de _____ Kamer en de Tweede _____, ook wel in de _____ Eigenlijk zijn deze Kamerleden de _____ van de mensen in Nederland, dus ook van jou.

De plenaire zaal van de Tweede Kamer

Aantal Kamerleden

In de Tweede Kamer zitten 150 Kamerleden. In de Eerste Kamer zitten 75 Kamerleden. Dit zijn onze volksvertegenwoordigers. Ze zijn allemaal lid van een politieke partij.

2. Uit hoeveel leden bestaan de Staten-Generaal?

Eerste Kamerleden in debat.

Taken van Kamerleden

Mensen die in de Eerste Kamer of Tweede Kamer zitten, nemen het op voor de mensen in Nederland. Zij moeten de plannen van de regering goedkeuren of afkeuren. Als de ministers iets willen doen waar veel mensen het niet mee eens zijn, dan kunnen de Kamerleden dat tegenhouden.

Daarnaast moeten Kamerleden controleren of de ministers de goedgekeurde plannen wel goed uitvoeren.

Tweede Kamerleden kunnen de plannen ook veranderen. En ze mogen zelf met een eigen plan komen. Eerste Kamerleden kunnen dat niet. Zij kunnen alleen voor of tegen de nieuwe plannen stemmen.

3. Waarom is het belangrijk dat Kamerleden goed weten wat er gebeurt in Nederland?

4. Wie mag wat? *kleur de juiste bolletjes in.*

- Welke taken hebben alle leden van de **Eerste Kamer** en van de **Tweede Kamer**?

*Zelf met plannen
komen voor Nederland*

*Goedkeuren of afkeuren van
plannen van de regering*

*Controleren van
de regering*

*Veranderingen aanbrengen
in een plan van de regering*

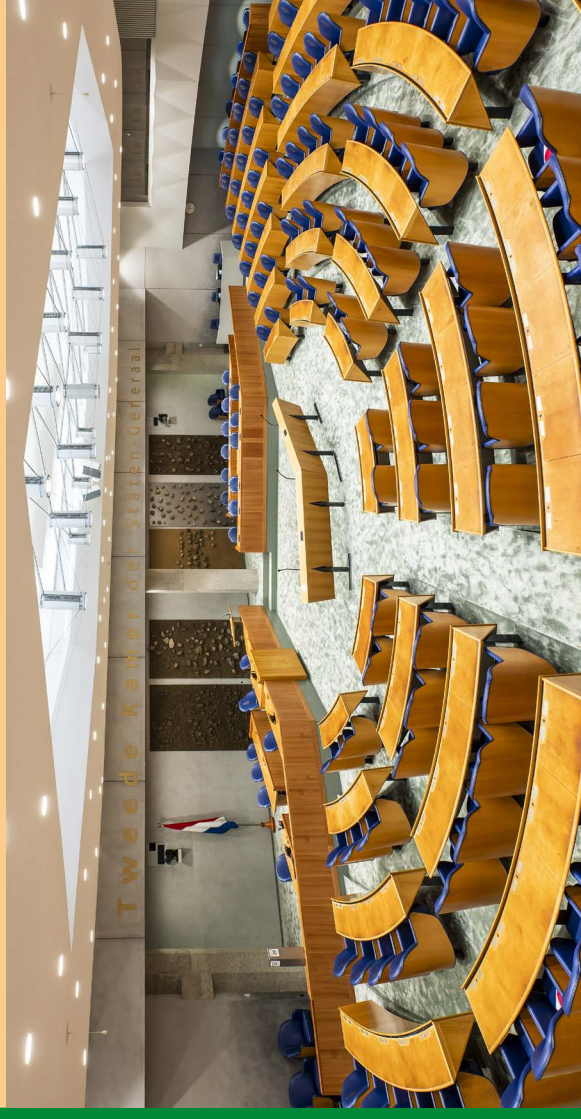
Leden van de Derde Kamer in de vergaderzaal
van de Eerste Kamer!

5. Zoek de verschillen.

Dit is de vergaderzaal van de Tweede Kamer. Daaronder zie je dezelfde foto, maar dan met 5 verschillen. Kun jij ze vinden?

Tweede Kamer der Staten-Generaal

In debat

Jullie gaan weer debatteren over een plan. Je mag *zelf* een plan bedenken, of er een uitkiezen bij je juf of meester.

1. Schrijf hier het plan op.

2. Wie worden vandaag de woordvoerders?

3. Schrijf drie argumenten op waarom dit plan een goed idee is.

4. Bedenk één vraag of argument die jouw tegenstanders zouden kunnen noemen tijdens het debat.

5. Hoe zou je hierop antwoorden?

6. Loop een rondje langs de andere fracties.
Wat zijn hun plannen?

7. Bedenk alvast een vraag over een van de twee plannen van de andere fracties.

Stembureau
/ Legitimatie verplicht

3

Naar de stembus

Hoe werken verkiezingen eigenlijk?

De vraag vandaag

Hoe werken verkiezingen eigenlijk?

Verkiezingen

Eén keer in de vier jaar zijn er Tweede Kamer-verkiezingen. Alle Nederlanders van 18 jaar of ouder mogen gaan stemmen. Dat is altijd een spannende dag, want de mensen in Nederland kiezen dan de nieuwe leden van de Tweede Kamer. Het is belangrijk om goed na te denken op wie je stemt. De mensen in de Tweede Kamer gaan namelijk namens jou de regering controleren en plannen maken.

Op verkiezingsdag is er in elke wijk in Nederland een stembureau.

Bobby voert campagne om gekozen te worden als Kamerlid.

1. Hoe oud moet je zijn om in Nederland te mogen stemmen?

2. Hoe oud moet je zijn om zelf Kamerlid te kunnen worden?

Vergeet niet de website te gebruiken als je iets niet weet. derdekamer.nl

Politieke partijen

Je stemt bij verkiezingen altijd op een politieke partij.

Voor de mensen in de politieke partijen zijn de verkiezingen ook heel spannend. Zal hun partij veel stemmen krijgen of niet? Komen zij in de Tweede Kamer? Om ervoor te zorgen dat mensen op hun partij gaan stemmen, voeren partijen campagne. Ze maken dan reclame voor zichzelf en trekken het land in om met kiezers te praten. En ze zijn natuurlijk actief op sociale media. Ook schrijven ze een verkiezingsprogramma. Daar staat in welke plannen de partij allemaal heeft voor de toekomst van Nederland.

3. Waarom zijn er verschillende politieke partijen in Nederland?

4. In de Eerste Kamer en Tweede Kamer zitten mensen van verschillende politieke partijen. Noem bij iedere partij een Kamerlid.

Eerste Kamer

BBB _____

PvdA _____

VVD _____

GroenLinks _____

Tweede Kamer

SP _____

PvdD _____

PVV _____

D66 _____

Op derdekamer.nl/kamerleden kun je alle Kamerleden vinden.

Vorming regering

Na de verkiezingen gaan partijen kijken wie met elkaar wil samenwerken. Zij kunnen dan een regering vormen en mogen de ministers kiezen.

5. Hoeveel zetels moeten deze samenwerkende partijen minimaal hebben om een meerderheid te kunnen vormen in de Tweede Kamer?

6. Als de nieuwe regering gevormd is, wordt er altijd een foto gemaakt op de trappen van het paleis. De ministers gaan dan op de foto met elkaar, en met nog één iemand. Wie staat er nog meer op de foto?

De ministers vormen de regering, samen met de Koning.

In debat

Jullie gaan weer debatteren over een plan.
Deze keer gaan jullie *zelf* een plan bedenken.

1. Schrijf hier het plan op waarover jullie in debat gaan.

2. Wie worden vandaag de woordvoerders?

3. Schrijf drie argumenten op waarom dit plan een goed idee is.

4. Bedenk één vraag of argument die jouw tegenstanders zouden kunnen noemen tijdens het debat.

5. Hoe zou je hier op antwoorden?

6. Wat zijn de plannen van de andere fracties?

7. Bedenk alvast een vraag over een van de twee plannen van de andere fracties.

Democratie

Hoe zijn we een democratie geworden?

De vraag vandaag

Hoe zijn we een democratie geworden?

Wat is democratie?

Democratie betekent dat het volk beslist wat er in het land gebeurt.

Terug in de tijd

Sinds 1815 heeft Nederland een Eerste en een Tweede Kamer. Toch was Nederland in die tijd nog niet zo democratisch als nu. De koning had veel macht. Hij bepaalde wie er in de Eerste Kamer kwamen. De Tweede Kamer werd ook nog niet door het gehele volk gekozen.

1. Wie was de eerste Nederlandse koning?
-

In 1840 kwam de zoon van Koning Willem I aan de macht: Koning Willem II.

De mensen wilden in die tijd dat het volk mee mocht beslissen. Een Tweede Kamerlid, Thorbecke, vond ook dat de koning te veel macht had. Hij stelde voor om de Grondwet flink te veranderen. De koning wilde er eerst niets van weten. Maar hij merkte dat veel mensen in het land de Grondwet wilden veranderen. In andere landen braken er zelfs opstanden uit, omdat mensen het niet langer pikten. De koning heeft Thorbecke toen toch maar een nieuwe grondwet laten schrijven.

2. Wie is wie?

A _____

B _____

Grondwet

Met de verandering van de Grondwet in 1848 werd een begin gemaakt met onze democratie.

Sinds 1848 is er nog veel veranderd voordat Nederland zo democratisch werd als het nu is.

Eerst mochten alleen mannen stemmen. Dat waren alleen de mannen die ouder waren dan 23 jaar. Ook moesten zij genoeg belasting betalen voordat zij mochten stemmen.

De Grondwet van 1848.

3. Wie mochten er na de verandering van de grondwet in 1848 stemmen? Kruis aan. Meerdere antwoorden kunnen goed zijn.

- Een rijke man van 70 jaar
- Een rijke vrouw van 53 jaar
- Een arme man van 25 jaar
- Een rijke man van 18 jaar
- Een rijke man van 26 jaar
- Een arme vrouw van 40 jaar

4. In welk jaar kregen vrouwen stemrecht?

5. Los de rebus op.

-B

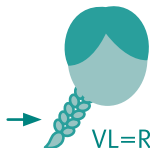
-O

-N

1

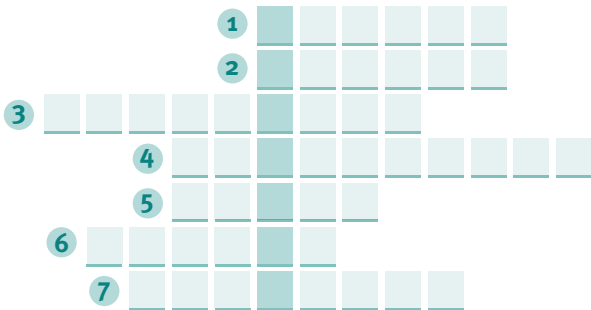
M+

VL=R

Kruiswoordpuzzel

Gebruik de informatie uit het filmpje en de website derdekamer.nl/geschiedenis om de antwoorden op te zoeken.

1. Hoe noemen we de Eerste en Tweede Kamer samen? ...-Generaal
2. Welke Kamer wordt sinds 1848 door het volk gekozen?
3. Wie schreef de nieuwe Grondwet?
4. Hoe noem je het als het volk de baas is?
5. De koning benoemde tot 1848 de leden van de Eerste ...
6. Wat was de voornaam van de eerste Nederlandse koning?
7. Welke wet moest in 1848 veranderd worden?

Welk woord lees je in de groene balk? _____

Het slotdebat

Jullie hebben inmiddels veel ervaring opgedaan met debatteren. Jullie gaan vandaag nog één keer in debat, over het beste plan van de afgelopen lessen, en met de allerbeste argumenten.

Wordt dit het debat waarmee jullie een dag als Kamerlid kunnen winnen?

1. Stem met de klas over het beste plan van de afgelopen lessen.

-
2. Welk plan heeft de meeste stemmen?
-

3. Wie worden vandaag de woordvoerders?

4. Schrijf drie argumenten op waarom dit plan een goed idee is.

5. Schrijf twee argumenten op waarom dit plan géén goed idee is.

6. Bedenk een vraag die je wilt stellen tijdens het debat.

KAMERLID

voor een dag

Lijkt het je leuk om een dag door te brengen als Kamerlid? Te leren debatteren als een pro? En een kijkje te nemen in de échte Eerste en Tweede Kamer?

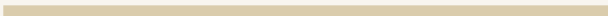
Dat kan!

Wat moet je doen?

Debatteer met je klas en lever jullie beste plan in. In het verslag moeten de volgende dingen staan:

- jullie zelfbedachte plan
- waarom jullie plan het b este idee van Nederland is!

De juf of meester stuurt jullie verslag in. Alle scholen maken evenveel kans om een uitje naar Den Haag te winnen!

Colofon

Derde Kamer der Staten-Generaal is een initiatief van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer, in samenwerking met ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat. Voor vragen en opmerkingen: mail, bel of schrijf de redactie.

Redactie Derde Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20017

2500 EA Den Haag

070 - 3129 200

redactie@derdekamer.nl

